

KOIDULA

Noorte Kõikaste juhtide ajakiri

TARTUS

25. APRILLIL 1936

Nr. 4

Kodukoha ilu ja elu tundmaõppimisest.

Dr. O. Loorits.

Suvel 1871 tegi Koidula koos oma isa ja vennaga pikema ringreisi läbi Soome, vaimustus südamepõhjani vennasrahvast ja selle imekaunist maast, ei jõudnud küllalt ülistada Soome vett ega metsa, kive ega künkaid. Siis sõitis ta tagasi koju, tegi pisema keeru ka mööda Eestit ja hakkas endisest veel selgemini nägema, et Eestigi on kaunis maa, et meiegi veed ja metsad, mäed ja murud kütkestavad oma õrna iluga. Ja laulik-neiu kirjutas oma Soome professorist „papale“ Yrjö-Koskinen'ile, et meie maa ei ole küll nii kalju- ja veterikas, kuid ilus, ilus ikkagi.

Eks juhtu seda siamaani, et võõrast joobutakse, võõrast kiidetakse, võõrsile ihatakse, kuna oma ligema ümbruse ilu ja võlu ei nähta, oma kodu ei sallita, isennastki alamaks peetakse võõraste kõrval. Eks juhtu seda küllalt, et alles võõrsilt koju tagasi tulles avanevad silmad oma väärikumaks hindamiseks. Ning see on juba kõikumatu isamaa-armastus, mis pärast kõige võõra tundmaõppimist seda selgemale veendumusele jõuab, et oma maa, oma rahvas, oma kodu, oma ümborus, need on südamele kõige lähemad ja

kõige kallimad, nende eest ja nende kasuks tuleb töötada, väärib võidelda, peab kannatama, kui vaja.

Agas mitte ainult oma koduse ilu, vaid ka oma koduse elu nägemiseks on meie silmad sageli liigagi kinni. Kogu maailma me tunneme, teiste väikeste ja suurte rahvaste väikesi ja suuri tegusid me peame meeles, kuid mida me teame oma koduküla, oma koduvalla suurtest meestest ja nende suurtest, vägagi suurtest sangaritegudest? Mida me teame üldse oma koduvalla minevikust, oma koduküla rajamisest, oma sugukonnagi ajaloo, jah, omaenda esivanemate põlvest põlve kestnud vägitõist?!

Muidugi on mõnus vabana ja muretu elada oma kodus, kas oleme aga küllalt mõtelnud, kui palju muret ja vaeva on nõudnud sellise kodu loomine meie isadelt ja esiisadelt? Moodsa kultuuri hüvesid on hea nautida, kui vanad ent sellised hüved õige on ja millised puudused või pahed on olnud enne neid? Oma viljakaks haritud ja kauniks kasvatatud loodust on kerge kiita, kuid milline see „jumala loodus“ on olnud varem? mil-

liste jõupingutustega see on muudetud kultuurseks? kuidas inimene ise, jah, kuidas kogu eesti tööka ja targa talupojarahva meel ja maitse, tahe ja tarve on ka omaltpoolt aastasadu „loonud“ loodust ja seega elu jumalikust protsessist osa võtnud?

Eesti Rahvaluule Arhiivis leidub harukordselt väärtuslik kõide „Räpina kihelkonna ajaraamat“, mille on paberile jäädvustanud juba 1876. a. Jakob Jagomann ja mis pakub meile täpsaid andmeid selle kohta, mil aastal ja mis taludes on Räpina kihelkonna valdades esmakordselt saadud sellised „imeasjad“ nagu klaasaknad, korstnad, rautatud vankrid, õunapuu-aiad jne. Ja mis te arvate, kunas? — Klaasaknad alles 1800, õunapuu-aiad alles 1820, korstnad ja rautatud vankrid 1830, rautatud reed 1840...

Edasi järgnevad teated koolidest ja vaimuelust, kirikust ja usuasjust, teoorjusest ja talupoegade rahutisist, sõdadest ja näljast, sissidest ja röövikuist — oh, õudsed leheküljed täis võitlust ja kannatust, täis viletsust ja vaevlemist, kuid oma viletsuses just seda võimsamalt mõjuvad ja oma vaevlemistes seda vägevamat jõudu andvad. Sest aina selgemini tunneme, millise vägiteo on sooritanud eesti rahvas üheainsa sajandi jooksul, kuna teised rahvad on nokitsend arenda aastasadu, kuid pole suutnud meid siiski maha matta ega endast arengus tahagi jätta.

Kus on aga teiste kihelkondade ajaraamatud? Kus on meie kodukoha mineviku-mälestused üldse? Kus on rahvapärимused meie kodukoha taludest ja küladest, põldudest ja karjamaadest, niitudest ja metsadest, soodest ja rabadest, mägedest ja orgudest, jõgedest ja järvedest, allikaist ja kividest, pühadest paikadest ja ajaloolistest kohtadest, endisaja elust ja olust, sündmustest ja juhtumustest, isikuist ja nende tegudest, ühiskondlikust ja majanduslikust elust, suhetest omavahel ja teistega, õiguslikest normidest ja kommetest, ühissettevõtteist ja organisatsioonest, aktiivsest võitlusest ja passiivsest vastupanust? Ei tohi nimelt unustada, et igal põllul ja peenral, aial ja varem, ajalugu ja metsatukal on kah oma ajalugu, ja armsaks nad muutuvad meile seda enam, mida paremini me neid tunneme, mida enam teame nende ajalugu.

Kodukoha-uurimine ja rahvapärимuste paberile jäädvustamine on see suur ülesanne, millele Eesti Rahvaluule Arhiivi juhatajana kõigi oma kodukohta tõeliselt armastavate noorte tähelepanu juhiks ja kaasabi paluksin. See on töö, mida üksinda vaevalt suudetakse sooritada, vaid mis eeldab organiseeritud koostööd. Ja sellepärast oleksid just noorkotkaste distsiplineeritud rühmad siin eriti teretulnud oma huvi osutama ja võimeid karastama. Tehnilisi juhiseid ja töökavasid saadaks suurima heameelega Eesti Rahvaluule Arhiiv, Tartu, Aia tn. 42.

Kehtiv korraldus rühmade ja malev-kondade pöördumistel valitsusasutiste poole.

Noorkotkaste üksuste pöördumised valitsusasutiste ja maa- ning linnavalitsuste poole võivad toimuda Noorte Kotkaste maleva staapide kaudu, kes need vajaduse järgi edasi saadab, tarbekorral kaitseliidu maleva pealiku kaudu. Pöördumised riiklike keskasutiste poole peavad toimuma Noorte Kotkaste Peastaabi kau-

du. Pöördumised kaitseväge poole varustise ja tarvilikkude õppeabinõude, samuti ka instrktorite-lektorite saamiseks võivad toimuda vaid kaitseliidu kohaliku maleva pealiku kaudu, milleks vastava sooviga esineb noortemaleva staap oma pealiku või vanema kaudu. Kaitseväest saadud varustise ja abinõude korrashoiu eest vastutab noorteüksuse vanem, kellele kaitseliidu maleva poolt saadud varustis välja antakse.

Asugem organisatsiooni aastapäeva ettevalmistusile.

Noortemagister A. Allik.

Käesoleva aasta 27. mail pühitseb Noorte Kotkaste organisatsioon 6-ndat aastapäeva. Sel päeval kinnitati 1930. a. Kaitseliidu Vanematekogu poolt Noorte Kotkaste „Põhimäärused“ ja valiti peavanem, millega pandi alus meie jõudsalt kasvavale ja arenevale organisatsioonile.

Meie kohus on igal aastal mälestada väärikalt seda tähtpäeva, tuletades meel-

anda lastevanemate ja seltskonna osavõtul pidulikumat ilmet, on soovitav aastapäeva pühitsemist toimetada kas 24. mail või suvepühadel. Kui piirduetakse ainult oma rühmaga, peamiselt maarühmades, kasutatagu selleks 27. maid. Siis on koolitöö lõppemas ja see pidulik aastapäeva koondus tähistab ühtlasi ka suvise tegevuse ettevalmistava perioodi lõppu,

Noorte Kotkaste Sõprade seltside esimehi.

E. Habicht,
Tartumaa.

J. Kõpp,
Tartu.

A. Kasterpalu,
Lääne.

A. Uesson,
Tallinna.

de organisatsiooni loomise raskusi ja neid mehi, kelle töö on nii rohket vilja kandnud.

Nimetatud tähtpäev langeb ilusale ajale, kuid ajale, kus eriti kooli-noorsugu on seotud lõppeksamite, pidude, ekskursioonide ja muuga, mis tahab võtta aja juhil ning noorel. Kuid sellele vaatamata pühitseb iga noorkotkaste üksus rühmast malevani, kas eraldi või koos nimetatud päeva, milleks allpool antud mõningad mõtted selle läbiviimiseks.

Ettevalmistusi selleks alake juba nüüd. Ärge lükake seda edasi ajale, kus muud tööd selleks vähem aega jätavad. Vastavalt kohalikele oludele, või et päevale

millist ilmet aastapäeva pühitsemine kõigjal peaks kandma.

Linnades ja alevites korraldada rongkäike kas kirikusseminekuks või avalikule väljakule, linnamäele, et toimetada vabas looduses aastapäeva mälestamist kõnede, võistluste, mängude ja ettekannetega. Üksustel, kel on lipuvalmistamine käsil, pole soodsamat juhtu selle õnnistamiseks ja vastuvõtmiseks. Suurema arvulise kokkutulekul kindlasti ei jäeta arvestamata langenud sangareid pärjapanekuga mõne langenü hauale või Vabadussõja monumentidele. Öhtul korraldada lõkketuli mõnes looduslikult kaunis kohas, mis võiks seoses olla tõrvikutega rongkäiguga. Selle

arvel tuleb aga päevaseid ettevõtteid vähendada.

Lõkketule korraldamine ei peaks üle jõu käima ka üksikul rühmal. Päevasel koondusel korraldada töötuse andmist neile, kes talvel on jõudnud pesakotkastmesse, välja jagada tunnustusväljendised, auhinnad ja diplomid. Kodutütarde või naiskodukaitse poolt ei oleks üleliigne, kui pidulikule koondusele järgneks meeleolurikas teeõhtu, sest enamjagu poisse siirduvad laiali ja kokku võidakse tulla vahest ainult laagriks, paljud ei saa seadagi.

Rühma kodu ruumid kaunistada piduliku ilme saavutamiseks rohelisega, tuua lilli ja kaseoksi ruumi, millel on tähtsus ka vanade kommete austamiseks. Tavalt elutu ruum on sellega muutunud palju rõõmsamaks.

Kõike eelpool loetletut ei saa läbi viia üks üksus, vaid võtab enesele seda, mida

ta suudab läbi viia vastavalt oludele. Minimaalsemas ulatuses aastapäeva koon- dus sisaldaks järgmist:

Pidulik avatseremoonia, aastapäeva kõne, töötuse (resp. lubaduse) andmine, lühike sõnavõtt uutele täieõiguslikele liikmetele, talvise töö kokkuvõte ja üldsuund suviseks tegevuseks, tunnustusväljendiste, auhindade jne. jagamine, lõpptseremoonia; siis ettekanded, võimaluse korral teelaud, lõkketulele minek, lõkketuli ettekannete ja keskusteluga. Siin peaksid saavutama sooja sideme rühmaga koolist lahkujad noorkotkad, et nad ei läheks rühmale kaduma.

Ühtlasi oleks soovitatav, kui mõni üksus kes on midagi algupärast leidnud, mis väär- riks üleriiklikku levikut nk. aastapäeva pühitsemiseks, sellest kirjutaks käesole- vas ajakirjas.

Nii saavutaksime kindla korra aasta- päeva pühitsemiseks, tekiks traditsioon.

Uus raamat noortele.

Noorte Kotkaste Peastaabi poolt il- mus järjekordse kirjastusena „Noor- kotka mängude käsiraamat“. Raamatu koostasid noortemagistrid E. Vardja ja V. Hiir, joonised valmistas noortemagister R. Lahi. Raamat koosneb kahest osast: I. Sisemängud ja II. Väli- mängud. Sisemängude osa sisaldab tu- baseid mänge, mis on kohandatavad ka mängimiseks kooliõuel ja oma mitme- kesisusega võivad ka sisustada noorte koosviibimisi, olgu see siis noorte koon- dustel, koolis võimlemistundidel või vahe- tundidel. Arvult on sisemänge 277. Väli- mängude osa sisaldab 110 mängu. Antud mängud on puhtal kujul maastikumängud ja sellistena viivad noori loodusesse, mä- gede ja jõgede juurde, metsatihnikusse ja põldude vahele. Siit peaksid oma töö mitmekesistamiseks ammutama rikkalikku materjali riigikaitse õpetuse juhid nii koo- lide kui ka vastavate noorteorganisatsi- onide töös.

Noorkotkad kodukultuuri tööle!

J. Sander.

Kodukultuuri tõstmine on kujunemas üldrahvuslikuks aktsiooniks. Kodu on rahva süda. Meeldivas ja elujaatavas kodus areneb kaunihingeline ja teguvõimas noorus, kaunis kodu on kohaks, mis köidab ja tiivustab ettevõtlikkusele. Üksikodu kultuurilisest ilmet oleneb rahvuskultuuri üldilme — oma kodu kaunistades kaunistame oma kodumaad ja õilistame eneste tulevikku.

Koduümbruse kaunistamine on mitmekülgne tegevus ja eeldab edukaks arendamiseks mõningaid oskusi. Asja algatajaks ja arendajaks peaksid seetõttu loomulikult olema noorkotkaste vanemad juhid, kellel kirjanduse kaudu vastavate teadmiste omandamine ei tohiks teha raskusi. Praktilisi oskusi ammutame kõige edukamalt pideva kaastööga kooliaia korraldamisel.

**Noorkotkad
kevadisel aia-
tööl.**

Kodukultuuri arendamine peab algama elamute välisilme ja koduümbruse korraldamise ja kaunistamisega.

Noorte Kotkaste organisatsioonidel on kodukultuuri arendamiseks avaraid võimalusi, sest on ju nendes koondunud meie noorsoo aktiivsem ja arenenum osa. Pealegi on Noorte-Kotkaste orgide liikmed juba oma eesmärkide kaudu kõige tihedamalt seotud kodukultuuri arendamise ülesannetega. (N. K. põhimäärused § 2 punkt 1 ja 2) Pole seepärast midagi väärikamat eriti maanoorele-noorkotkale kui kaasa aidata maaelu kultuuriliseks arenguks ja omandada kodukaunistuse mitmekülgset tegevust põllu- ja aiamaajanduslikke oskusi ja tulunduslikku mõtlemisviisi koos esteedi hingeõilsusega.

Noorkotkaille vajalike teadmiste ja oskuste edasiandmine võiks toimuda rühma juurde asutatud aiandusringi koondistel, kui kogu rühm pole kodukaunistamise küsimusist huvitatud.

Aiandusringi koondusid esijoones need, kellele kodus vastavad tegeliku töö võimalused olemas. Muidugi poleks takistatud ka teiste asjahuviliste osavõtt ringi tegevusest. Tegelike tööde harjutuskohaks on ringiliikmeil igal juhul kasutada kooliaed ja kooliümbrus, kus ring peakski oma esimesed tegelikud kodukaunistuse tööd korraldama.

Ringi moodustamisel on muidugi esijoones vaja koostada tegevuskava. See koosnegu teoreetilisest ja praktilisest osast. Kui esimese ülesandeks on tead-

miste omandamine, siis teine peab võimaldama nende teadmiste rakendamise oskuste omandamiseks.

Kodukaunistuse töökavva võiksid kuuluda: 1. Üldiste sihtide selgitamine vastavalt ringi liikmete eale ja vaimsele arengule. 2. Kodukaunistamise eeldused: a. hoonete asetus ja sellest tingitud kodu üldilme, b. majandusõu ja elamu. 3. Majandusõue korrashoid. 4. Puiestee — 5. Tarbepuistu — 6. Elamu ümbruse kaunistamine: a. aluseid, b. planeerimine, c. muru ja taimmaterjal, d. puhkekohad. 7. Taimmaterjali muretsemine, istutus ja hoolekanne.

Koostatud kava on üldine ja laialine, ning selle teostamine nõuab aastaid. Ringijuhhi ülesandeks on koostada üksikasjaline ja kohapealsetele oludele ja tingimustele vastav tööplaan. Kui see käesolevaks kevadeks haarab ainult majandusõue eraldamise ja puiestee istutamise küsimusi, siis on sellegagi tubli samm edasi jõutud üldise kodukaunistuse pikal teel.

Kava teostamist võib edukalt siduda noorkotkaste aedniku ja loodusteadlase erikatsete ettevalmistusega. Seega võimaldub väärikat kodukultuuri tööd viia ühendusse organisatsiooni tegevusega ja luua tihedam side seltskonnaga.

Välismaale sõitmiste asjus

on noortel kotkastel maksev Peavanema poolt maksuma pandud järgmine korraldus: Noorkotkad, soovides sõita välismaale kas gruppides või ka üksikult ja soovides selle juures minna noorkotka vormis või kanda välismaal noorkotka vormi, peavad selleks küsima luba peastaabilt. Peastaap annab noorkotkaste vormis välismaale sõiduks loa ainult siis, kui peastaabile on esitatud sõidu täpne marsruut, sõidu eesmärk ja esitatud täpsed andmed sõitjate koosseisu üle.

Mitmel puhul on ilmsiks tulnud, et üksikud noorkotkad ja ka mõned juhid on

Asja edustamise huvides on otstarbekas korraldada ringi liikmete vahel kodukaunistamise võistlusi ja päevi. Viimaste kavas võiks olla tutvumine ringiliikmete töösaavutustega, tehtud töö ja omandatud teadmiste ja oskuste hindamine ja ergutuspreemiate jagamine vastava kirjanduse ja tööriistade ning taimmaterjali näol.

Preemiate hankimise võiksid korraldada Sõprade seltsid hoolekogude ja koolide kaudu.

Kodukaunistuse ringide juhtidel on teadmiste omandamiseks kasutada rohkesti vastavasisulist kirjandust. Nimetaksin vaid Eesti Maanaiste Keskseksi kirjatusel ilmunud Kauri-Mühlbergi „Kodukaunistus“, hind 25 senti, V. Kiisleri „Talu- ja koduaia asutamine“, hind 75 senti ja Dr J. Porti „Iluaiaid ja koduümbruse kaunistus“, hind 1 kroon.

Koostöö aianduse konsulentidega ja teiste kohapealsete maanoorte- ja aianudringidega on tööle igati tuluks.

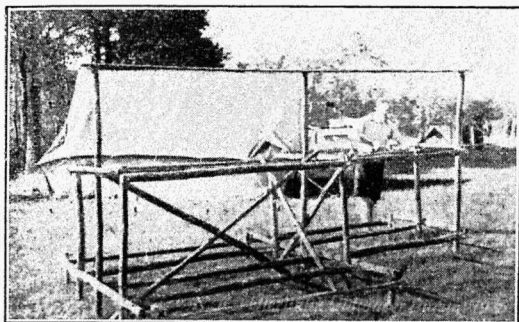
Noortelt loodetakse palju, sest nad suudavad palju. Olen veendunud, et ka Eesti kodu kaunistamisel noored ei jää pealtvaatajaiks, vaid asuvad noorkotkalliku ettevõtlikkusega oma kooli ja kodu kaunistamise tööle juba käesoleval kevadel. Selleks jõudu!

astunud ühendusse välismaade noortetege- lastega, kes omakorda pöörduvad pärimistega peastaapi. Teadupärast paneb Noorte Kotkaste põhimääruste § 175 välismaise esindamise peastaabi peale. Kuna aga peastaap pole informeeritud ette, tuleb temal seletada, et neil juhtudel on tegemist eksitusega, või teisi selgitusi tuua. Kõike seda arvestades on küll soovitatav juba enne välja selgitada, kas välismaale minek võib teostuda oma organisatsiooni poolt, ja alles siis sidemeid luua välismaade tegelastega. Seegi sündigu aegsasti, kuna ka peastaabil enamikus enne seisukoha võtmist riiklike keskasutistega tuleb läbirääkimisi pidada.

Laagrist ja telgi sisustamisest.

Noortemagister K. Liping.

Veel paar kuud ja käes on tulisem laagriaeg. Juba on meeled pinevil laagri ligemasti kavatsusist — kunas? kuhu? kui kauaks? kuidas korraldada? kulud? — sada küsimärki on pillutud segamini. On ka viimane aeg neile, kes kavatsevad üldse laagrit korraldada. Ja miks mitte? Täiesti mõistmatu on teguviis, kui rühm ei kavatse suve jooksul üldse iseseisvalt minna laagrisse või mõnest suuremast laagrist osa võtta. Kogu rühma töö tundub siis nagu pikk koondus ilma mänguta. Kõigil on aga teada, mis tähendab koondus mänguta.

**Petseri all-laagri kahekordsed voodid
I üldlaagris.**

Laagritarkus? See käseb väliolukorras antud võimaluste otstarbekohase kasutamisega end seada sisse nii mugavalt kui võimalik.

Väär on arvamine, et laager nõuab oma ideaalkujus diogeneslikku lihtsust, et laagrisse minnakse end karastama nälja, raskuste ja kannatustega.

Naerame muidugi niisuguse Juku üle, kes laagrisse tahab kaasa vedada kogu oma koduse sisseseade, arvab, et ilma selleta ei saa kuidagi läbi — kui seda kõike pole, siis on elu laagris ikkagi suur raskuste kannatamine.

Jah-ah, ütleb aga suur Juku, meie ei võta midagi üleaurust — ainult selle võ-

tame kaasa, mida vajame ja milleta ei saa läbi laagris. See tarviline paariks nädalaks mahub vabalt ühte korralikku seljakotti.

Nii mugavalt kui võimalik — see põhimõte tingib, et peame laagrisi omama harjumusena vajalikuks saanud tarbeasju ja mööblit — tooli, voodi, riuli, laua, riidenagi jne. Kodunt me neid kaasa ei võta. Jääb üle võimalus valmistada kõik laagris. Koduse mugavuse saavutamine nõuab seda. Kaob küll võimalus laiskuses tunda heaolu, kuid kunagi pole võrdne selline heaolu töös saavutatud mugavustundega. Kui arvestada tõusvat enesetunnet — läksin kodunt ilma milleta, ehitasin ise endale kõik vajaliku —, sellega on saavutatud suurem võit. Teame, milline tunnustatud koht on antud loovale tööle kasvatases.

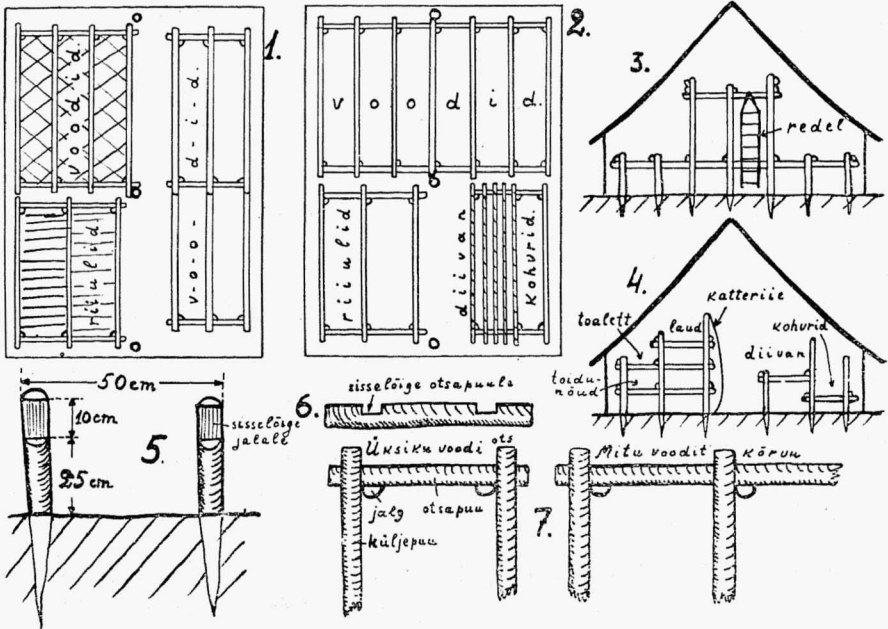
Juba kolm ööd-päeva olla laagris, on meil täiesti mõistetav, et sisustame telgi kõige tarviliku „mööbliga“. Iseasi muidugi, kui meil rännak- või ööpäevalaagrid — kui selline pole ette nähtud just telgi siseehituste õppimiseks —, seal valmistame ajutise küljealuse oksist või riidest.

Laagrites meil enamalt jaolt on tarvitusel K. L. telgid. On huvitav ära märkida suurt edum telkide siseehituste alalt, võrreldes esimeste laagritega. Praktiseeritakse mitmesugust siseehituste paigutamist, ehitusviisi ja töö põhimõtteid. Loomulikult peavadki need jääma vabaks otstarbekohasuse ja kohapealsete võimaluste piires. Kirjeldan allpool mõningaid võimalusi, mis kogemuste järgi on osutunud kasutamiseväärsemaiks.

Siseehituste paigutamist määrab suuresti telgi elanike arv. Nelja inimest telki paigutada on kõigiti lihtne, jääb ruumi küllaldaselt vabaks. Kunstlikum on mahutada telki kümme-konk poissi. Siin on võimalused täiesti piiratud: on paratamatu kogu telk ehitada täis magamis-

asemeid. See pole enam normaalne. Küll on aga võimalik kaheksale poisile teha asemeid üsna ruumikalt. Selleks on ots-tarbekohane ehitada telgi tagumisse ossa kahekordsed voodid (joon. 2 ja 3). Ees-poolsesse telgi ossa ühele poole ehitada kolmekordsed riulid, kus pealmine riul täidaks laua ülesandeid, ja teisele poole „diivan“ ning selle taha alus kohvrite jaoks (joon. 4). Seljakotid lasevad end

tavad sisselõiked (joon. 5 ja 6), siis siiduda nõöri või traadiga. Traatsidemed mähitakse enne sedavõrd lõdvalt, et nad annaksid pulgaga keerates parajasti pingutada. Nii võib ka ilma eriliste sisselõigeteta traatsidemetega puid tugevasti ühendada. (Riuli ehitamisel!). Voodite põhjad punuda nõörist (igale voodile umbes 15—18 m nõöri). Hoopis tülikam on suure arvu voodite paigutamise juures

paigutada voodiotsade külge. Ühekordsete voodite paigutamine selgub joon. 1.

Niisuguse paigutamisega jääb ruumi ka liikumiseks: telgi korrastamiseks, vihmase ilmaga telgisviibimiseks jne., telk pole mitte maast laeni täis jämedaist teibaist magamislavasid, kus poistel ei jää võimalusi õhtul isegi lahti rõivastuda.

Ehitusmaterjal valitagu alati küllaldaselt tugev. Kalduvus on rohkem teha nõrku ehitisi, mis ei suuda täita määratud ülesandeid. Voodijalgadeks ja küljepuudeks sobivad ümmargused roikad 5—8 sm läbimõduga. Voodiehitamisel on kasulik puude ühendamiseks teha vas-

kasutada valmislaieusiga voodikotte, millest aetakse voodi küljepuud läbi. See on üksikvoodi juures küll praktilisem. Nõörist punutud voodipõhjale asetada õhukeselt täidetud voodikott on tarvitata vaim viis.

Kõrvuti paigutamisel on voodi paras laius 50 sm. Nii mahub telgi laiusesse 6 voodit. Laiema voodi järele pole harilikul poisil tarvidust. Ülemise korra vooditele tuleb panna kahele poole äärepuud, et magaja üle voodi ääre maha ei veereks. Selleks ulatugu voodi äärmised jalad üle voodikoti; nende külge kinnitatakse äärekaitse. Ülemisele korrale minekuks so-

bib nõorredel. Alumised voodid ärgu olgu maapinnast üle 25 sm kõrgel, võtab asjata telgis ruumi.

Saabaste, käterätikute ja riiete paneuks tuleb leida vastavalt sobivad kohad ja alused. Riideid saab nägusalt asetada riidepuude abil. Telgi harjapuu külge võib siduda kepid paralleelselt, millele võib asetada õöseks käterätte ja siduda konksud riiete riputamiseks. Riulite valmistamiseks tuleb valmistada 1,5—2 sm jämedusist pulkadest matid, riuli pikused ja laiused (laius on parem teha kahe matiga, kumbki matt 50—60 sm lai). Punuda kas nõõri või peenema traadiga (joonis N.K. käsir. III, lk. 44).

Toidunõusid pole sugugi soovitatav mahutada elamistelki ega ammugi telgi kõrvale välja. Nende jaoks peab ruum olema köögitelgis, kuhu ehitatakse vastavad alused. Hädapärast võib neid ju mahutada telgis riulile, kuid siis kaetagu kuiva räti-kuga.

Siseehituste valmistamine on suur ja küllaltki aeganõudev töö, kuid väärtuslik sedavõrd, et ei saa üheski rühma laagris sellest teise tegevuse arvel mööda minna — see tuleb laagri aja- ja materjaliarvestuses ette näha. Küll on aga suu-remais laagreis, kus aeg muuks otstar-

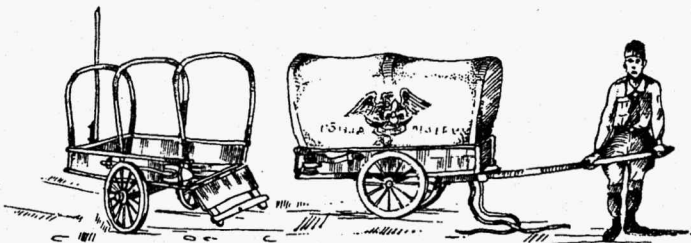
beks rakendatud ja materjalisaamine piiratud, otstarbekohane valmishitisi võtta kaasa, kui transport seda võimaldab.

Ärgu mindagu ehitiskäsitajale: mida pole tegelikult vaja, seda dekoratiivsesena valmistada pole mõtet. Milleks teha pool päeva sepist, et keerata traadist rippuvaid „kroonlühtrid“, kui küünalt põletatakse ikkagi laual liikuv alusel? Milleks teha ajalehehoidja või kella alus, kui ajalehed on laual ja vastav alus kunagi kella ei näe? Kodunt pakime seljakotti vaid vajaliku varustise, nii olgu laagrisi iga valmistatav ese tingitud tarvidusest.

Sageli on peetud suurt võitlust laagriehitiste juures naelte vastu. Hinnata tuleb väga neid töid, mis tehtud naelu tarvitamata, kuid pole põhjust ka naelu põlata. Kui naelte tarvitamine osutub mõnes kohas täiesti otstarbekohaseks, siis pole traadiga või nõõriga pusitud ühendus millegagi eelistatavam. Ka naelte õiget tarvitamist tuleb õppida. Iga nael, mis löödud, peab täitma ülesannet, samuti kui iga traadist keeratud side või nõõriga tehtud ühendus.

Kõik töö ja tegevus, mis võetakse ette laagris, rajanegu põhimõttele muuta laagrielu mugavamaks ja meeldivamaks.

Laagrikäru — vajalikum ese rändlaagrites.

Rühmad, kes kavatsevad eeloleval suvel korraldada rändlaagreisid, püüdku hankida või ise valmistada laagrikäru.

Laagrikäru on sobivaimaks abinõuks laagri varustise transporteerimisel.

Noorte rivilisest kasvatusesest.

Leitnant A. Tannia.

Noorkotkaste liikumiskasvatuse käsitlus kuulub õieti N. K. käsiraamatu IV osa sisukavva. Ent kuna nimetatud käsiraamatu ilmumine võib teostuda alles tuleval aastal, siis pidasime vajalikuks avaldada alljärgneva kirjutise, et seega noorte juhtidele pakkuda tõhusaid juhendeid rivialal tegutsemiseks.

Toimetus.

Noorte Kotkaste organisatsioonis on soovitatav kasutada rivi alal samu võtteid ja tegevusi nagu kaitseväeski („Jalaväe eeskiri I osa“, „Jalaväe rivi“, kv. staabi VI osak. väljaanne 1933. a.), sest need võtted on lihtsad ja otstarbekohased. Kasvavad ju noorkotkastest hiljem kaitsevälalased ja kaitseliitlased, kes edaspidi saavad kasutada noorte organisatsioonis õpitud rivilisi võtteid.

Kuna nim. eeskiri vahest kõigile pole kättesaadav, siis allpool on toodud noortele enamtähtsate rivivõtete üksikasjaline kirjeldus.

1. Riviline tegevus sünnib poisi oma algatusel (tervitamisel, esinemisel, käitumisel) iseisvalt.

2. Riviline tegevus sünnib käskluste ja leppemärkide järgi.

Märke: Käsklus jaguneb eel- ja täitekäskluseks. Eelkäsklusega märgitakse toiming, mida on vaja täita. Eelkäsklusega määratakse täitmise algemoment. Täitekäsklus hääldatakse järsult, kõlavalt ja energiliselt, eraldades teda eelkäsklusest märgatava ajavahemikuga, näit. „Edasi — Marssi!“

Leppemärk on juhi tahte väljendus mingisuguse varem kokkulepitud märgi abil (näit. käsi ülestõstetult — tähelepanu). Leppemärkidest lähemalt N. K. Peastaabi Teadetes nr. 2. lk. 17.

Rivilise tegevuse ja õpetamise võime jagada kahte ossa:

1) **üksiktegevus** — iga noor harjutab rivilised võtted üksinda selgeks;

2) **koondtegevus** — üksikult selgeksõpitud rivilised võtted ja tegevused täidetakse salga, rühma, malevk. ja maleva koosseisus.

Rivivõtete õpetamine ja kasutamine.

Õpetamist tuleb alata lihtsamaist tegevusist poistega üksikult meeles pidades, et üksikõppus on rivilise õppuse edukuse alusmüüriks.

Kui teatud riviline võte on juba kätte õpitud, siis võib minna järgneva tegevuse juurde. Varemõpitud võtteid tuleb korrata, nii et nad hiljemini muutuksid harjumuseks. — Algul õpetada ilma käsklusega, et poiss omandaks teatud tegevuse õieti; kui see on toimunud, võib tegevust täita käskluse abil.

Kui rivilised võtted üksikult on selgeks õpitud, siis võib neid harjutada üksuse koosseisus. Vead, mis poistel esinevad, tulevad parandada. Õpetamisel hoolitseda, et õppus ei muutuks koormavaks, vaid et see ergutaks ja rõõmustaks poisse.

Rivilist õppust korraldada salga ja rühma koondusil 10—15 min. vältel. Suuremad rivilised esinemised toimuvad kohalikel ja üleriiklikul tähtsusega tähtpäevil (näit. Võidupühal jne.).

Üksiktegevus.

1. Seisang.

Hea seisang ja õige kehahoid paigal ja liikumisel on poisi väärika esinemise ja noorkotkaliku välimuse peamiseks tunnuseks. Kehahoid ja seisang annavad pil-di ka poisi üldisest kehalisest arenemisest. Sellepärast laitmatut seisangut tuleb harjutada igal sobival juhul.

Valvelseisang. Põhiseisanguks on valvelseisang, missugune võetakse üksik-esinemistel ja rivis käskluse järel „Valvel!“ ning iga eelkäskluse järel.

Valvelseisangus seista sirgelt ja täiesti liikumatult; — jalakannad koos, põiad ühel joonel ja ühepalju väljapoole pööratud, moodustades umbes 60° nurga; — jalad põlvest sirged ja pingutuseta; — keha sirge, keharaskus lasub ühetasaselt jala kandadel ja põidadel, õlad ühetasaselt alla lastud ja veidi tahapoole tõmmatud, rind vabalt ees; — käed vabalt alla lastud, peopesad sissepoole pööratud, sõrmed koos ja kergesti kõverdatud, käepäkk ja sõrmeotsad puudutavad reit, keskmine sõrm asub püksioembluse kohal; — pea püsti, lõug kergelt tagasi tõmmatud nii, et pea ja kael asuksid püstloodis ühel sirgjoonel, suu kinni, vaade ette suunatud.

Valvelseisang võetakse silmapilkselt ja järsu liigutusega.

Vabaseisang. Täidetakse käskluse järel „Vabalt!“

Hoida keha vabalt ja lasta parem jalg nõtku; — võib liigutada pead ja pikemaajalisel seisul viia keharaskus ühelt jalalt teisele; jalgu paigalt mitte ära tõsta.

„Kohendul!“ — Võtta vaba seisang. Võib kohalt lahkumata kohendada riideid ja kaasasolevaid asju.

Kohendumine lõpetatakse käsklusega „Kohendumine lõpetada!“ mille järel jäädakse vabaseisangusse.

„Rivitult!“ Võib lahkuda kohalt, istuda ja jutelda. Viibida pealiku või õppuse korraldaja läheduses, nii et oleks võimalik kiire kogunemine.

„Paigale!“ Asuda kiiresti endisele kohale ja jääda vabaseisangusse.

2. Liikumine ja peatumine.

Liikumine rivis toimub vabasammu ja taktsammu (suuremate poiste juures võib tarvitada ka valvelsammu).

Vabasammu kasutatakse rännakul, halbadel teedel, üleminekul sildadest.

Sammu pikkus ega kiirus pole määratav.

Liikumise algamiseks vabasammu antakse käsklus „Edasi — Marss!“

Liikuda nagu kellelgi soodsam, hoida pea püsti ja rind kõrgel, et soodustada hingamist. Sammu takti pidamine ei ole nõutav. Võib kohendada riideid ja kõnelda. Oma kohalt mitte lahkuda.

Taktsamm. Kasutada kõigil harilikel liikumisel ja rännakuil.

„Taktsammu — Marss!“

Alata liikumist vasaku jalaga, hoides kere ja pea sirgelt, liigutades käsi vabalt samm taktis. Sammu pikkus vastavalt poisi suurusele umbes 60—80 sm — sagedus 120 samm minutis.

Valvelsamm. Kasutada ainult suuremate poiste juures.

„Valvelsammu — Marss!“

Viia kergesti kõverdatud vasak jalg ühes keha raskusega ette ja panna 80 sm kaugusele paremast jalast kogu tallaga maha, surudes sellega vasaku põlve sirgeks ja kandes keharaskuse vasakule jalale. Jalga tõsta ainult niipalju, kui on vajalik samm pikkuse saamiseks; jala tõstmisel hoida saapanina kergesti alla ja väljapoole. Selle järel teha samm parema jalaga samuti ja jätkata liikumist. Kere ja peahoid nii nagu kirjeldatud valvelseisangu juures. Käed liiguvad samm taktis pingutuseta umbes vöökohta kõrguseni ette ja väljasirutatult taha, sõrmed on kergesti kõverdatud. Sagedus 120 samm minutis. Tarvitatakse paraadidel ja üldistel esinemistel.

„Paigal — Marss!“

Märkida samm takti paigal jalgade tõstmise ja mahapanemisega. Tõusva jala kand tõsta maasoleva jala poole sääre kõrguseni ja selle kõrvale, saapanina kallutada tõstmisel veidi allapoole.

Liikumisel käsklus antakse jala mahapanekul, seejärel teha teise jalaga veel samm ja alata järgmise jalaga samm märkimist paigal.

„Otse — Marss!“

Täitekäsklus antakse vasaku jala all, pärast seda teha parema jalaga veel üks samm paigal ja jätkata edasilikumist vasaku jalaga, vastavalt sellele, kuidas liiguti enne käsklust „Paigal — Marss!“

„Seis!“

Täitekäskluse järel teha järgmise jalaga veel üks samm, panna tagaolev jalg samm taktis teise kõrvale ja jääda liikumatult valvelseisangusse.

Üleminek ühelt sammuliigilt teisele teostatakse käskluste järel „Takt-samm — Marss!“ „Valvelsamm — Marss!“ Vabasamm — Marss!“

Üleminekul taktsammult valvelsammule või ümberpöörduvalt täitekäsklus antakse vasaku jala mahapanekul, mille järel tehakse veel üks samm endisel viisil ja alatakse liikumist vasaku jalaga uuel sammul.

Vabasammult minnakse esiteks taktsammule ja sellelt valvelsammule.

Väiksemal kohamuutmisel antakse käsklus „kaks (kolm, neli jne.) samm edasi (tagasi, paremale, vasakule) — Marss!“

Liikumine edasi ja tagasi sünnib taktsammul, peatumine ilma käsklusest.

Liikumisel paremale (vasakule) astuda samm parema (vasaku) jalaga, panna vasak (parem) jalg kiiresti parema (vasaku) juurde ja niiviisi jätkata liikumist, kuni on tehtud määratud arv samme.

Pärast peatumist jääda valvelseisangusse.

3. Pöörded:

„Parem (vasak) — Pool!“
Paigal.

Täitekäskluse järel pöörata kiiresti parema (vasaku) jala kannal ja vasaku (parema) jala ninal $\frac{1}{4}$ ringi paremale (vasakule), ühes pöördega panna tagaolev jalg järsult eesoleva jala kõrvale; pärast pööret jääda valvelseisangusse.

Kogu pööre täidetakse ühe võttega; pöörde ajal käed jäävad liikumatuiks.

Liikumisel taktsammul.

Täitekäsklus antakse selle jala mahapanemisel, kuhupoole pööre tehakse.

Ühes järgmise sammu astumisega vasaku (parema) jala ninal $\frac{1}{4}$ ringi paremale (vasakule) üheaegselt pöördega sirutata välja parem (vasak) jalg sammuks uues suunas ja jätkata liikumist.

Pöörde tegemisel jalad põlvist ei kõverdu, käte liikumine jätkub endiselt.

Liikumisel vabasammul ja jooksul pööre täidetakse vabalt.

Valvelsammul ja sammumisel paigal pöörded ei tehta.

„Ümber — Pöör!“
Paigal.

Pöörata kiiresti vasaku jala kannal ja parema jala ninal $\frac{1}{2}$ ringi vasakule, ühes pöördega panna parem jalg järsult vasaku jala kõrvale, pärast pööret jääda valvelseisangusse. Pöörde ajal käed jäävad liikumatuiks.

Liikumisel taktsammu.

Täitekäsklus antakse parema jala mahapanemisel. Teha vasaku jalaga veel täis samm edasi, asetada parem jalg poole sammu kaugusele vasaku jala ette maha, pöörata järsult mõlema jala ninadel $\frac{1}{2}$ ringi vasakule, viies keharaskuse paremale jalale ja jätkata liikumist vasaku jalaga uues suunas täiel sammul. Käte liikumine pöördel jätkub endiselt.

Liikumisel vabasammu ja jooksul pööre tehakse vabalt. Valvelsammul ja sammumisel paigal pööret ei tehta.

Liikumissuuna määramine ja muutmine.

Suunda võib muuta — näidatud suunas, paremale, vasakule või tagasi; — määratud eseme pihta; — juhi järele.

Näit.

1) „Suund kiriku torn — Marss!“

Eelkäskluse järel jõuda selgusele suuna punktis ja täitekäskluse järel alata liikumist määratud suunas.

2) „Suund minu järele Marss!“

Liikuda käskluseandja järele.

4. Pea paljastamine ja katmine.

Pea paljastatakse käskluse järel „Mütsid — Peast!“

Peakate võetakse peast vaba käega (kui mõlemad käed on vabad, siis parema käega) järgmiselt: haarata mütsi eesmisest ülemisest nurgast, tõsta peast ja lasta käsi ühes mütsiga vabalt alla, hoides mütsi põhjaga ettepoole.

Pead kaetakse käskluse järel: „Mütsid — Pähe!“ Panna müts pähe ja jääda endisse asendisse.

5. Tervitamine.

Vormikandjad noorkotkad tervitavad üksteist eranditult, kusjuures noorem tervitab esimesena.

Tervitamine väljaspool rivi paigal sünnib järgmiselt:

Tervitaja pöörduv tervitatava poole, võttes valvelseisangu ja asetades käe noorkotkalikuks tervituseks (vastavalt kas peakattes või ilma) ja jälgides peapööramisega tervitatavat kuni tema möödumiseni.

Tervitus algab 4 m tervitatava ees ja lõpeb pärast tema möödumist. Tervituse juures vaadata tervitatavale silma.

Tervitamine väljaspool rivi liikumisel:

Pöörata pea järsu liigutusega tervitatava poole ja vaadata temale silma, ühtlasi tõsta parem käsi järsult tervitusasendisse (vastavalt kas peakattes või ilma) ja jälgida tervitatavat pea pööramisega; vasak käsi jääb liikumatuks.

Tervitus algab umbes 4 m tervitatava ees. Peale möödumist tervitatavast lasta käsi järsu liigutusega alla ja pöörata pea otse.

Tervitamine rivis paigal: toimetatakse käskluse järel „Valvel! Paremale (vasakule, keskele) vaat!“

Võtta valvelseisang, pea pöörata järsult käskluses tähendatud suunas ja tõsta lõug vähe üles, vaadates tervitatavale silma.

Tervitatava liikumisel saata teda peaga ja vaatega.

Salgapealikud ja neist kõrgemad juhid võtavad ühtlasi käe noorkotkalikuks tervituseks.

Tervitus lõpeb käsklusega „Ots — Vaat!“ Pöörata pea järsu liigutusega otse ja jääda valvelseisangusse. Salgapealikud ja neist kõrgemad juhid lasevad ühtlasi käe alla.

Tervitamine rivis liikumisel:

Tervituseks antakse käsklus „Valvelsamm — Marss!“ „Paremale (vasakule) vaat!“

Käskluse järel „Valvelsamm — Marss!“ üksus algab liikumist valvelsammuga ja käskluse järel „Paremale (vasakule) — vaat!“ pööravad vasaku jala mahapanekul pea järsu liigutusega tervitatava suunas ja jälgivad teda kuni möödumiseni. Käed liiguvad nagu valvelsammul. Salgapealikud ja neist kõrgemad juhid tõstavad käe noorkotkalikuks tervituseks.

Tervitus lõpeb käskluse järel „Takt — samm — Marss!“ Pöörata pea järsu liigutusega otse, lasta käed alla ja jätkata liikumist taktisammul. (Järgneb.)

Noorkotka mängude käsiraamat

on lastud müügile köites — sise-mängud hinnaga 75 senti, välimängud hinnaga 50 senti, mõlemad osad koos kalinguris kr. 1,40. Noorkotkastele müüakse raamatuid kaitseliidu tarvetelaos hinnaalandusega vastavalt 65 s., 45 s., ja kr. 1,20. Raamatu hinna odavusele on kaasa aidanud haridusministeerium, määrates raamatuaasta puhul selle trükkimiseks toetuse.

Laagrite kaudu omavahelisi sõprussidemeid süvendama!

Noortemagister V. Hiir.

Senised noorkotkaste üleriiklikud üritused nagu õppelaagrid ja üldlaager ei võimaldanud küllaldasel määral tundma õppida üksikeist noorkotkaste juhtidel ega sõprussidemeid luua mitmesugustesse malevatesse kuuluvate noorte vahel.

See on iseenesest ka täiesti arusaadav, sest esimestel organiseerumisaastatel asetleidnud tööhoog ja järjest uute teadmiste-oskuste omandamine suunas tähelepanu vaid enesele, kuna naabrist oldi huvitatud ainult niivõrd, kui võrd pakkus huvi tema töö. See nähtus ilmnes eriti üleriiklikkudes noorkotkaste ettevõtetes. Polnud seal aega naabritega või kaugemategi tegelastega jutustamiseks, sest suunati kogu hool vaid laagrivõistlusele.

Sama on kehtiv ka malevates korraldatud laagrite kohta. Korraldati laagreid, mis taotlesid suuremas enamuses just laagritehnilist väljaõpet. Muidugi otsese õppealalise tegevuse vahepeal toimus muugi huvitav tegevus, kuid otsene rõhk oli asetatud ikkagi väljaõppele.

Nüüd oleme neist aegadest ja tingimustest välja kasvanud. Ei tarvitse meil erilist muret tunda ei laagrite ega muude sellelaadsete ettevõtete korraldamisel, sest distsiplineeritud ja noorkotkalikes oskussis vilunud juhtkond ning noored tulevad toime neile antud ülesannetega. Pole tarvis vaeva näha poistele lihtsamate võtete kätteõpetamisega laagri alal, kuna õppelaagrites ja üldlaagrites omandatud kogemused kanduvad järjest edasi juhtidelt noortele. Seega võime oma ettevõtete korraldamisele asuda hoopis muretumalt kui varem.

Neid asjaolusid silmas pidades leiän, et on saanud aeg asuda omavaheliste sõprussideme süvendamisele. Meie juhid peame tutvuma endi vahel ja seda võimaldama ka poistele. Muutugu poisid teadlikuks sellest, et nende salk, rühm

ja malev pole ainukesed Noorte Kotkaste organisatsioonis, vaid et sinna kuuluvad veel neliteist malevat sadade rühmadega ning kümnetuhandese poisteperega. See teadmine annab hoogu ja indu edaspidiseks tööks, kuna teatakse, et meie ei tööta ükski, vaid meil on tublisid kaasa-töötajaid üle kogu riigi.

Kuid sellest teadmistest veel ükski ei piisa. Astugem otsest sõprussideme loomisele. Kui linnamalevates on võimalik tutvuda üksikeistega kõikidel rühmadel, siis maamalevates ollakse sunnitud piirduma vaid lähemate naabritega. Ent suvistel matkadel võime läbida kogu Eesti, külastades noorkotkaste üksusi ja nende laagreid.

Veel tõhusamaks vahendiks sõprussideme loomisel on külaliste kutsumine laagritesse. See loob meeleolu, ja võimaldab otseid tutvusi. Seepärast malevate ja malevkondade laagrite puhul kutsuge endile külalisi mitmesugustest naaberüksustest. Ent seejuures ärge mõeldagu, et külalised on vabastatud laagrikohustustest ja maksust. Ei, nende kohta on kehtivad samad korraldused kui teistegi laagriliste kohta.

Külalised toovad laagriõhkkonda uudust ja värskest, sest kuigi töötame ühisel tööaladel, siis ometi töömeetodid ja võtted on kõikjal tunduvalt erinevad. Samuti külalised võivad väarikat abi pakuda uute oskuste omandamisel. Eriti on see kehtiv maamalevate kohta, millised kõikidel aladel ei suuda sammu pidada linnamalevatega. Kutsutagu seepärast siis linnapoisid maapoiste laagrisse. Las maapoised imetlevad linnapoisid kärmust ja osavust kui ka tehnikat, kuid linnapoisid õppigu tundma, et maatöö nõuab tugevaid lihaseid ja arenenud keha, samuti oskusi mitmesuguste tööriistade käsitlemiseks.

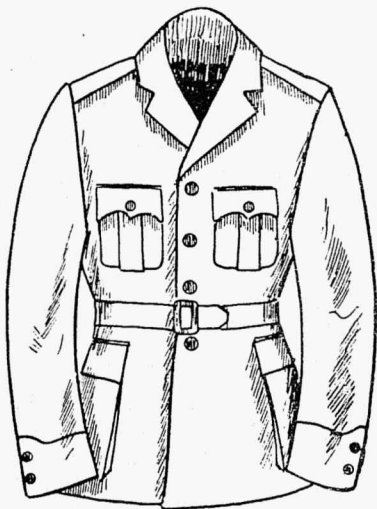
Kui ei peeta võimalikuks otseselt külalisi kutsuda, olgu see siis tingitud isegi suurest laagrisse tulijate arvust või mõnest muust põhjusest, siis tehtagu vähemalt teatavaks, kus ja kunas toimuvad malevate-malevkondate ja rühmade laagrid. Paljud noortehupid ja noored korraldavad suvel matku ja rändlaagreid ja pole siis võimatu, kui nende teostamisel külastatakse ka teepealseid noorte laagreid. Seepärast avaldatagu varakult laag-

rite ajad ja kohad. „Kotka“ veerud on selleks avatud.

Nii üldiselt sõprussidemete süvendamise võimalikkusest laagrite varal. Loodan, et esildatud mõtted teostuvad käesoleval suvel, nii et sügisel uue värskuse ja jõuga tööle asudes neile seltsib veel palju ilusaid mälestusi suvest, laagritest ja paljudest uutest sõpradest, kellega tutvuti suvistes ettevõtetes: — matkadel ja laagrites.

Juhtide vormikuub.

Kõigil vanemal alates vanakotkast ja pealiku alates malevkonna pealiku abist, noortemagistrel ning kotkajuhtidel on lubatud kanda sinkjas-halli kuube. Kuube võivad kanda ka malevate lippurid, signalistid, rühmade kotkad (haukad) ja nende abid, kui nad on täisealised.

Kuue mood: Inglise lõikes lahtise kraega. Pikkus veidi allapoole jalgade lahkjoont. Kuuel on üks selja- ja kaks küljeõmblust. Kuub käib kinni rinna keskkohal nelja suurema nõõbiga, vasak hõlm parema peale. Kuue rinna peal, rinnataskute ja küljetaskute vahel on õmblus, mis kuue eestpoolt taljesse tõm-

bab. Kuue seljaõmblus lõpeb pihast allpool lõhega, mille vasak serv kuni 5 sm laiuselt käib parema serva peale. Talje kohal on kuuel samast riidest pealekanditud 4 sm laiune vöö, mis eest pandlaga kinni käib. Vöö ots lõpeb nurgaga, mis ühe rõhknõõbi abil kinni nõõbitakse.

T a s k u d — rinna- ja küljetaskud — on pealeõmmeldud ja kinninõõbitavad nende suid katvate klappidega. Rinnataskud algavad ülemise nõõbi kõrguselt ja on poolümmarguste soppidega, tasku peal on 4,5 sm laiune volt. Rinnatasku klapid on topeltvõlvi kujulise äärelõikega.

Küljetaskud on lõõtsataoliselt pealeõmmeldud, algavad alumise nõõbi kõrguselt ja lõpevad kuue alumisest äärest 5 sm kõrgusel. Küljetaskud on alt laiemad kui ülevalt, olles alumise ja ülemise äärega vahekorras 5:4. Küljetasku klappide ääred on sirge lõikega. Klappide laius on 1/3 tasku kõrgusest. Küljetaskutel, klapi all eespoolsele äärel, tasku sirgena hoidmiseks on veel üks varjatud nõõp.

V a r r u k a d on sama avarate pealekanditud 10 sm laiuste värvlitega. Värvlõõmblus asetseb kohakuti varruka omaga, värvlil on kaks vähemat nõõpi peal.

Õ l a k u d on kuuel kuuega samasugusest riidest. Õlaku laiema ots on õmmeldud varruka õlaõmbluse vahele, kuna kitsam ots kinni käib vähema nõõbiga. Õlaku õlapoolse otsa laius on 6 sm ja kraepoolse oma — 4 sm.

Nööpidena tarvitatakse kuue värv-
vis luust nööpe. Suurema nööbi diameeter
umbes 2,2 sm, vähema nööbi diameeter —
1,4 sm.

Kuube kantakse noorkotka pluusil või
valgel särgil mahakäänatud krae ja tume-
sinise kaelasidemeaga.

Harju malevalt ilmus laulude kogu.

Harju maleva väljaandel ilmus lau-
ludekogu: „Laule noorkotkastele ja kodu-
tütartele“ (sari I), mis sisaldab 14 noor-
tele sobivat laulu ühes nootidega ja sig-
naale kolmele pasunale. Viie laulu loojaks
on endine Harju maleva vanem dir. Ed.
Kansa. Lauludekogu tuleb pidada
õnnestunuks.

Rohkem ühtlust noorkotkaste kirjastustesse!

Seni peale peastaabi on teotsenud
mitmesuguste noorkotkastele määratud
raamatute ja brošüüride kirjastamisel
veel mitmed malevad, malevkonnad kui
ka üksikud noortejuhid. On küll vägagi
tervitav noorkotkaste kirjanduse kasv,
kuid kahjuks sel viisil ometi puudub
ühtlus ja keskne joon nimetatud välja-
annetes.

Lisaks eelmistele hakkavat nüüd ühe
noorema juhi väljaandel ilmuma sari
mitmesuguse sisuga brošüüre, mis kuul-
davasti ka on määratud noorkotkastele.
Käsitlemisele kuuluvat: praktilised töö-
juhendid, mängud, telefoniasjandus, rivi-

laulud, kokakunst, kalandus, rivi, telgid,
meie juhtkond jne., kokku kümme eri-
vihku.

Tekib aga kahtlus kui võrd otstarbe-
kaks osutub see ettevõtte. Pealegi loetle-
tud tegevusalad on leidnud juba käsit-
lust noorkotka käsiraamatu annetes või
siis vastavates eriraamatutes hoopis
täielikumal kujul kui seda suudetakse
pakkuda mõnekümne leheküljelises bro-
šüüris. Liiatigi pole nimetatud kirjastu-
sest informeeritud peastaapi.

Selline olukord kirjastuste alal tuleb
lõpetada, et vältida asjatuid jõu- ja
ainelisi kulutusi. On midagi kirjastada,
siis esitatagu käsikirjad tutvumiseks ja
täienduste tegemiseks peastaabile. Sel-
lega saavutame ühtluse ja ka teadmise,
et töö väärrib ostmist ja lugemist. Seni
aga, kuni toimitakse vaid omal käel ja
paremal arusaamisel, peame suhtuma
eraväljaannetesse vägagi kriitiliselt. Kuul-
davasti peastaabilt ongi loota vastavat
korraldust kirjastuste alal.

M.

Toimetuselt.

Toimetus palub malevate ja malev-
kondade staapidelt andmeid eeloleval
suvel korraldatavatest noorkotkaste päe-
vadest, laagritest, pidustustest ja aega-
dest, mil need toimuvad. Nimelt on kavat-
susel järgmises numbris ära tuua vastav
loetelu, et seega hõlbustada vastastikuseid
külastusi.

Väljaandja: N. K. Peastaap. Vastutav toimetaja: G. Reial.

Toimetuse nõukogu: kol.-ltn. P. Asmus, prof. E. Ein, rektor J. Köpp, koolinõunik J. Lang,
dir. V. Neggo, prof. A. Piip ja kol. A. Traksmaa.

Toimetus: H. Treial (peatoimetaja), noortemagistrid V. Hiir (tegevtoimetaja), R. Lahi,
K. Liping, A. Ohaka ja E. Taks.

Toimetus-talitus: Tartus, Promenaadi 2, tuba 16, tel. 9-60.

Tellimishind: aastas Kr. 1.20, 6 k. — Kr. 0.70, 3 k. — Kr. 0.40. Üksiknumber 15 senti.

Ajakiri ilmub 12 korda aastas.